

25 Cdo 4744/2010

Finanční arbitř

Náhrada škody

Odpovědnost státu za škodu

Za škodu způsobenou při výkonu funkce finančního arbitra odpovídá stát

ROZSUDEK

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Roberta Waltra a soudců JUDr. Marty Škárové a JUDr. Petra Vojtky v právní věci žalobce P.R. & M. s.r.o., se sídlem Praha 2, Odborů 10/289, zastoupeného Mgr. Petrem Krechlerem, advokátem se sídlem Praha 1, Dušní 906/8, proti žalovanému JUDr. Ing. O. S., Ph.D., o 399.000,- Kč s příslušenstvím, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 1 pod sp. zn. 21 C 264/2007, o dovolání žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 21. května 2009, č.j. 22 Co 112/2009-38, takto:

I. Dovolání se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů dovolacího řízení.

Odůvodnění:

Žalobce se domáhal na žalovaném zaplacení 399.000,- Kč s příslušenstvím s odůvodněním, že žalovaný jako finanční arbitř vydal dne 12. 1. 2007 náleze, jímž zamítl žalobcuv návrh, aby mu banka, jejímž je klientem, zaplatila uvedenou částku, a zamítl i žalobcem podané námitky, přičemž postupoval v rozporu se zákonem č. [229/2002 Sb.](#), o finančním arbitrovi, a způsobil tak žalobci škodu v uvedené výši. Obvodní soud pro Prahu 1 rozsudkem ze dne 9. června 2008, č.j. 21 C 264/2007-24, žalobu zamítl a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Soud dospěl k závěru, že zákon č. [229/2002 Sb.](#) neupravuje odpovědnost finančního arbitra za škodu vůči osobám, v jejichž sporu rozhodoval.

K odvolání žalobce Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 21. května 2009, č.j. 22 Co 112/2009-38, rozsudek soudu prvního stupně potvrdil a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení. Přisvědčil soudu prvního stupně, že žalovaný není ve sporu pasivně věcně legitimován, neboť finanční arbitř dle [§ 5](#) zák. č. [229/2002 Sb.](#) odpovídá za výkon své funkce pouze Poslanecké sněmovně, proto je jeho odpovědnost ve vztahu ke sporným stranám uvedeným v [§ 3](#) odst. 2 tohoto zákona vyloučena.

Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání, jehož přípustnost dovozuje z ustanovení [§ 237 odst. 1 písm. c\)](#) o. s. ř. a uplatňuje jím dovolací důvod uvedený v ustanovení [§ 241a odst. 2 písm. b\)](#) o. s. ř. (nesprávné právní posouzení). Nesprávnost právního posouzení věci spatřuje v závěru, že finanční arbitř je odpovědný pouze Poslanecké sněmovně. Dovolatel tvrdí, že soud prvního stupně pominul důkazy prokazující, že žalovaný nepostupoval v souladu se zákonem č. [229/2002 Sb.](#), neboť neprovedl potřebné důkazy, nepostupoval dostatečně nezávisle a nestranně, a jeho rozhodnutí tak bylo opřeno pouze o nehodnověrné důkazy tehdejší žalované banky. Dovolatel odkázal na rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. [21 Cdo 1263/2008](#), týkající se odpovědnosti znalce, a uvedl, že žalovaný při vydání nálezu porušil své povinnosti a nevykonal veškeré úsilí, aby zabránil vzniku škody na straně žalobce. Dovolatel navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil napadené rozhodnutí a rozsudek soudu prvního stupně a tomuto soudu vrátil věc k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud jako soud dovolací ([§ 10a](#) o. s. ř.) posoudil dovolání - v souladu s čl. II. bodem 12 zákona č. [7/2009 Sb.](#) - podle ustanovení občanského soudního řádu ve znění účinném do 30. 6. 2009 (dále opět jen "o. s. ř.") a shledal, že dovolání bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou - účastníkem řízení ([§ 240 odst. 1](#) o. s. ř.), za splnění zákonné podmínky advokátního zastoupení dovolatele ([§ 241a odst. 1](#) a [4](#) o. s. ř.).

Dovoláním napadené rozhodnutí odvolacího soudu je potvrzujícím rozhodnutím ve věci samé, jemuž nepředcházelo kasační rozhodnutí, dovolání tedy není přípustné podle [§ 237 odst. 1 písm. a\), b\)](#) o. s. ř., a přichází tak v úvahu pouze přípustnost podle [§ 237 odst. 1 písm. c\)](#) o. s. ř., jež je dána, jde-li o řešení dovoláním předestřené právní otázky zásadního významu.

Předmětem dovolacího přezkumu v posuzované věci může být tudíž toliko prověření správnosti právního posouzení věci odvolacím soudem v otázce věcné legitimace žalovaného finančního arbitra. Nejvyšší soud dospěl k závěru, že dovolání je ve smyslu [§ 237 odst. 1 písm. c\)](#) o. s. ř. pro řešení této otázky přípustné, neboť nebyla dosud v judikatuře Nejvyššího soudu řešena.

Nesprávné právní posouzení věci, které jako dovolací důvod uplatňuje dovolatel ([§ 241 odst. 2 písm. b\)](#) o. s. ř.), může

spočívat v tom, že odvolací soud posoudil věc podle nesprávného právního předpisu, nebo že správně použitý předpis nesprávně vyložil, případně jej na zjištěný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Pasivní věcná legitimace vyjadřuje odpověď na otázku, zda ten, proti němuž je podána žaloba, je podle hmotného práva nositelem tvrzené povinnosti ve vztahu k nároku uplatněného žalobcem. Nedostatek pasivní věcné legitimace vede k zamítnutí žaloby.

Podle [§ 1 odst. 1](#) zákona č. [229/2002 Sb.](#), o finančním arbitrovi, ve znění účinném do 31. 10. 2009 (dále jen "zákon č. [229/2002 Sb.](#)" nebo "zákon"), pokud je jinak k rozhodnutí sporu dle tohoto zákona dána příslušnost českého soudu, je k rozhodování v tomto ustanovení vymezených sporů příslušný také finanční arbitr, jenž je smírčím orgánem rozhodujícím spory podle tohoto zákona. Arbitr je dle [§ 4 odst. 1](#) volen Poslaneckou sněmovnou, jíž je také dle [§ 5 odst. 2](#) odpovědný, a která jej dle [§ 7 odst. 1](#) odvolá, jestliže přestal být způsobilý vykonávat svou funkci, resp. dle odst. 2 může odvolat, jestliže při výkonu své funkce závažným způsobem porušil povinnosti vyplývající při výkonu jeho funkce z tohoto zákona a ze zvláštních předpisů. Arbitr rozhoduje nálezem, proti němuž lze podat námitky, o nichž rovněž rozhoduje arbitr ([§ 15](#) a [§ 16](#)). Doručený nález, který již nelze napadnout námitkami, je v právní moci ([§ 17 odst. 1](#)). Nález je "soudně vykonatelný podle občanského soudního řádu", jakmile uplyne lhůta k plnění, popřípadě jakmile nabyl právní moci ([§ 17 odst. 2](#) a 3). Nález má povahu správního rozhodnutí a je přezkoumatelný soudem v řízení podle páté části občanského soudního řádu, neboť se jedná o rozhodnutí orgánu veřejné moci v oblasti soukromého práva (srov. Scholz, P. Zákon o finančním arbitrovi. Komentář. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2009, s. 42).

Finanční arbitr je tedy orgánem veřejné moci s pravomocí správního orgánu rozhodovat v individuálních případech o subjektivních soukromých právech účastníků řízení před ním (srov. též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 4. 2007, sp. zn. [2 Afs 176/2006](#), uveřejněný pod č. 1258/2007 Sbírky rozhodnutí Nejvyššího správního soudu).

Jelikož zákon č. [229/2002 Sb.](#) neobsahuje zvláštní úpravu odpovědnosti finančního arbitra za škodu a občanský zákoník lze na vztahy vzniklé na základě škody způsobené výkonem veřejné moci užít jen subsidiárně, tedy pouze pokud zvláštní zákon č. [82/1998 Sb.](#) nestanoví něco jiného, je nutno nárok na náhradu škody způsobené výkonem činnosti finančního arbitra posoudit dle zákona č. [82/1998 Sb.](#)

Podle [§ 1 odst. 1](#) zákona č. [82/1998 Sb.](#), o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. [358/1992 Sb.](#), o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů [dále jen "zákon č. [82/1998 Sb.](#)"] za škodu způsobenou při výkonu státní moci odpovídá za podmínek stanovených tímto zákonem stát. Podle [§ 3](#) stát odpovídá za škodu, kterou způsobily a) státní orgány, b) právnické a fyzické osoby při výkonu státní správy, která jim byla svěřena zákonem nebo na základě zákona, c) orgány územních samosprávných celků, pokud ke škodě došlo při výkonu státní správy, který na ně byl přenesen zákonem nebo na základě zákona. Podle [§ 5](#) odpovídá stát za podmínek stanovených tímto zákonem za škodu, která byla způsobena a) rozhodnutím vydaným v občanském soudním řízení, ve správním řízení, v řízení podle soudního řádu správního nebo v řízení trestním, b) nesprávným úředním postupem. Podle [§ 8 odst. 1](#) nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím lze, není-li dále stanoveno jinak, uplatnit pouze tehdy, pokud pravomocné rozhodnutí bylo pro nezákonnost zrušeno nebo změněno příslušným orgánem. Podle [§ 26](#) pokud není stanoveno jinak, řídí se právní vztahy upravené v tomto zákoně občanským zákoníkem.

Z citovaných ustanovení zákona č. [82/1998 Sb.](#) pak vyplývá, že za škodu způsobenou při výkonu státní moci neodpovídají poškozenému osoby, jichž stát k plnění svých úkonů použil, nýbrž (za splnění zákonných podmínek) pouze stát a ten je také ve vztahu k poškozenému výlučně nositelem povinnosti k náhradě škody. To platí též o finančním arbitrovi.

Pasivní legitimaci žalovaného nelze dovodit ani z rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 28. 1. 2009, sp. zn. [21 Cdo 1263/2008](#), na nějž odkazuje dovolatel, neboť ve věci řešené citovaným rozhodnutím byl vysloven závěr o možné odpovědnosti znalce za vadný znalecký posudek, takže jde o věc skutkově i právně zcela odlišnou, v níž se vůbec nevyskytuje prvek výkonu státní moci, jenž je v projednávané věci rozhodující.

Lze tedy uzavřít, že žalovaný není v dané věci pasivně věcně legitimován, a právní posouzení věci odvolacím soudem je tudíž správné.

Dovolací soud v rámci přezkumu dle [§ 242 odst. 3](#) o. s. ř. neshledal, že by v řízení došlo k vadám uvedeným v [§ 229 odst. 1](#), [§ 229 odst. 2 písm. a\)](#) a [b\)](#) a [§ 229 odst. 3](#) o. s. ř., ani že by řízení před odvolacím soudem bylo zatíženo jinou vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí věci. Proto dovolání žalobce podle ustanovení [§ 243b odst. 2](#), části věty před středníkem o. s. ř. zamítl.

O náhradě nákladů dovolacího řízení bylo rozhodnuto podle ustanovení [§ 243b odst. 5](#) věty první, [§ 224 odst. 1](#) a [§ 151 odst. 1](#) o. s. ř., neboť žalobce nemá s ohledem na výsledek dovolacího řízení na náhradu nákladů právo a žalovanému v dovolacím řízení žádné náklady nevznikly.

Proti tomuto rozsudku není přípustný opravný prostředek.

V Brně dne 26. ledna 2012

JUDr. Robert Waltr, v. r.

předseda senátu